

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра овочівництва і закритого ґрунту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Агробіологічний факультет

“18” 06 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Розсадництво в овочівництві

Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	Н1 Агрономія
Освітньо-професійна програма	Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство
Факультет	Агробіологічний
Розробник:	к.с.-г.н., доцент Іван ФЕДОСІЙ

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни «Розсадництво в овочівництві»

Викладання дисципліни «Розсадництво в овочівництві» є надання студентам теоретичних знань і формування професійних умінь стосовно вирощування розсади овочевих культур в спорудах закритого і відкритого ґрунту.

Вміти організовувати вирощування розсади в спорудах закритого ґрунту, включаючи підготовку споруд, сівбу насіння, пікірування сіянців; підживлення розсади мінеральними добривами, підсипка, розстановка та гартування; вміти розрахувати необхідну потребу господарства в розсаді, площі споруд закритого ґрунту, парникових рам, ґрунтосуміші, біопаливі, кількості горщечків, кубиків, касет. Вміти організовувати виробничі процеси з вирощування горщечкової та касетної розсади овочевих культур у спорудах закритого ґрунту та в холодних розсадниках відкритого ґрунту.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	Н1 Агрономія	
Освітня програма	<i>Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	30 год	
Практичні, семінарські заняття	30 год	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90 год	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців системи теоретичних знань та практичних умінь щодо біологічних основ, технологічних прийомів та організації сучасного виробництва високоякісної розсади овочевих культур.

Курс спрямований на опанування методів інтенсифікації вирощування розсади у відкритому та закритому ґрунті, застосування енергозберігаючих технологій та підготовку рослин до висадки для отримання ранньої та високої врожайності.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню: Ботаніка, Фізіологія рослин, Землеробство, Агрохімія, Ґрунтознавство.

Завдання:

- опанування методів вирощування розсади для відкритого та закритого ґрунту.
- вивчення принципів екологізації та ресурсозбереження в овочевому розсадництві.
- набуття навичок програмування врожайності через управління якістю розсади.
- оволодіння методами захисту рослин.

Знати: біологічні особливості овочевих культур на ранніх етапах онтогенезу; вимоги до субстратів та поживних режимів; класифікацію сучасних споруд захищеного ґрунту.

Вміти: розраховувати норми висіву насіння та площі розсадних відділень; готувати ґрунтосуміші; проводити пікірування, загартовування та передпосадкову підготовку рослин.

Володіти: методиками діагностики стану розсади, способами регулювання ростових процесів та методами оцінки економічної ефективності розсадництва.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

фахові (спеціальності) компетентності (СК): СК 2. Здатність використовувати навички для вирощування посадкового матеріалу плодкових, ягідних культур і винограду, розмноження овоче-баштанних рослин у відкритому і закритому ґрунті та грибів.

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН 12 Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насінневого та посадкового матеріалу плодоовочевих культур та винограду відповідно до встановлених вимог.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1.													
Тема 1. Сучасні тенденції розвитку розсадництва в овочівництві		9	2	2	0	0	5						
Тема 2. Метод розсади в овочівництві		9	2	2	0	0	5						
Тема 3. Класифікація культивацийних споруд для вирощування розсади овочевих культур		9	2	2	0	0	5						
Тема 4. Субстрати для вирощування розсади		9	2	2	0	0	5						
Тема 5. Сівба насіння і вирощування сіянців		14	2	2	0	0	10						
Тема 6. Догляд за розсадою в овочевих розсадниках відкритого ґрунту		14	2	2	0	0	10						
Тема 7. Догляд за розсадою в овочевих розсадниках закритого ґрунту		14	2	2	0	0	10						
Разом за змістовим модулем 1		78	14	14	0	0	50						
Змістовий модуль 2.													
Тема 8. Касетна технологія вирощування розсади овочевих культур		11	4	2	0	0	5						
Тема 9. Горщечкова технологія вирощування розсади овочевих культур		11	4	2	0	0	5						
Тема 10. Безгорщечкова технологія вирощування розсади овочевих культур		14	2	2	0	0	10						

Тема 11. Особливості вирощування розсади у відкритому ґрунті	14	2	2	0	0	10						
Тема 12. Підготовка розсади до висаджування	11	2	4	0	0	5						
Тема 13. Особливості висаджування розсади овочевих культур	11	2	4	0	0	5						
Разом за змістовим модулем 2	72	16	16	0	0	40						
Усього годин	150	30	30	0	0	90						
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні тенденції розвитку розсадництва в овочівництві	2
2	Метод розсади в овочівництві	2
3	Класифікація культивацийних споруд для вирощування розсади овочевих культур	2
4	Субстрати для вирощування розсади	2
5	Сівба насіння і вирощування сіянців	2
6	Догляд за розсадою в овочевих розсадниках відкритого ґрунту	2
7	Догляд за розсадою в овочевих розсадниках закритого ґрунту	2
8	Касетна технологія вирощування розсади овочевих культур	4
9	Горщечкова технологія вирощування розсади овочевих культур	4
10	Безгорщечкова технологія вирощування розсади овочевих культур	2
11	Особливості вирощування розсади у відкритому ґрунті	2
12	Підготовка розсади до висаджування	2
13	Особливості висаджування розсади овочевих культур	2

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вік розсади за різних способів вирощування розсади	2
2	Розрахунок площі живлення рослин за різних способів вирощування розсади	2
3	Розрахунок потреби господарства у розсаді	4
4	Розрахунок потреби у площі розсадного відділення (плівкової теплиці, холодного розсадника), потрібного для вирощування розсади овочевих культур	2
5	Організація закладання парників	2
6	Розрахунок потреби господарства у парниках	2
7	Розрахунок потреби господарства у біопаливі, ґрунтосумішках для вирощування розсади овочевих культур	2
8	Розрахунок потреби дози добрив і строки підживлення розсади овочевих культур	2
9	Організація виробничих процесів в овочевих розсадниках відкритого ґрунту	4
10	Організація виробничих процесів в овочевих розсадниках закритого ґрунту	4
11	Організація підготовки розсади до висаджування розсади овочевих культур	4

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні касетні технології вирощування розсади овочевих культур	10
2	Оптимізація світлових режимів та спектрального складу LED-опромінення	10
3	Технологія щеплення овочевих культур (Grafting) як засіб підвищення стійкості	10
4	Використання мікробіологічних препаратів та біостимуляторів при вирощуванні розсади	10
5	Субстрати для овочевого розсадництва: альтернативи торфу	10
6	Особливості вирощування розсади для гідропонних та аеропонних систем	10
7	Загартовування розсади та методи регуляції її росту (ретарданти проти механічного стресу)	10
8	Автоматизація та цифровізація технологічних процесів у промислових розсадниках	10
9	Специфіка вирощування розсади капустяних та цибулевих культур для відкритого ґрунту	10

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- співбесіда;
- тестування;

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Технологічні принципи вирощування ранньої картоплі		
Л.р. 1. Вік розсади за різних способів вирощування розсади	Глибоке розуміння біолого-фізіологічних закономірностей росту і розвитку овочевих культур на ранніх етапах онтогенезу; знання сучасних класифікацій споруд захищеного ґрунту, технічних характеристик обладнання для керування мікрокліматом, а також вимог державних і міжнародних стандартів до якості насіннєвого матеріалу, субстратів та готової розсади. Здатність самостійно проектувати технологічний процес вирощування розсади — від розрахунку потреби в насінні, площах та субстратах до проведення безпосередніх операцій (висіву, пікірування, загартування та щеплення рослин); вміння розробляти технологічні й операційні карти для різних способів вирощування (касетного, горщикового, безгорщикового) для відкритого та закритого ґрунту.	5
Л.р. 2. Розрахунок площі живлення рослин за різних способів вирощування розсади		5
Л.р. 3. Розрахунок потреби господарства у розсаді		5
Л.р. 4. Розрахунок потреби у площі розсадного відділення (плівкової теплиці, холодного розсадника), потрібного для вирощування розсади овочевих культур		5
Л.р. 5. Організація закладання парників		5
Л.р. 6. Розрахунок потреби господарства у парниках		5
Самостійна робота 1 Специфіка формування куща визначення		5

особливостей садивного матеріалу.		
Модульна робота 1		40
Разом за модуль 1		100
Модуль 2. Технологічні аспекти доробки ранньої картоплі		
Л.р. 7. Розрахунок потреби господарства у біопаливі, ґрунтосумішках для вирощування розсади овочевих культур	Вміння здійснювати фітосанітарний моніторинг, ідентифікувати хвороби та шкідників розсади і застосовувати сучасні (зокрема біологізовані та екологічно безпечні) методи захисту; здатність оцінювати товарну якість готової продукції, аналізувати економічну ефективність та собівартість виробництва розсади за різних організаційно-технологічних моделей. Професійно володіти інструментарієм сучасного розсадництва (точний висів, касетна технологія, пікірування, а також специфічні прийоми, як-от щеплення овочевих культур для підвищення їхньої стійкості).	5
Л.р. 8. Розрахунок потреби дози добрив і строки підживлення розсади овочевих культур		5
Л.р. 9. Організація виробничих процесів в овочевих розсадниках відкритого ґрунту		5
Л.р. 10. Організація виробничих процесів в овочевих розсадниках закритого ґрунту		5
Л.р. 11. Організація підготовки розсади до висаджування розсади овочевих культур		5
Самостійна робота 2 Технологія вирощування картоплі в закритому ґрунті		5
Модульна робота 2		45
Разом за модуль 2		100
Навчальна робота	$(M1+M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен		30
Разом за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	<i>НАПРИКЛАД:</i> роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	<i>НАПРИКЛАД:</i> списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	<i>НАПРИКЛАД:</i> відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

Підручники, навчальні посібники, практикуми;
<https://agromage.com/book.php?id=15>;
<https://dglib.nubip.edu.ua/items/1f588c51-8646-499b-975c-097e112c302f>.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Сич З.Д., Бобось І.М., Федосій І.О. Овочівництво: навч. посіб. / К.: ЦП «Компринт», 2018. 405 с.
2. Яровий Г.І. Овочівництво: навч. посібник / Г.І. Яровий, О.В. Романов. Харків: ХНАУ, 2017. 376 с.
3. Бобось І.М., Федосій І.О., Сич З.Д., Комар О.О., Сєдова О.О. Овочівництво: навч. посібник. 2-е видання доповнене і перероблене. К.: Редакційновидавничий відділ НУБіП України, 2024. 349 с.
4. Інститут овочівництва і баштанництва НААН [Електронний ресурс] <http://www.ovoch.com/>
5. Інститут картоплярства НААН України [Електронний ресурс] <https://ikar.in.ua/>
6. Збірник "Картоплярство" [Електронний ресурс] <https://ikar.in.ua/science/potatoes/>